

2. ขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ธุรกิจที่เป็นพื้นฐานดั้งเดิมของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อขายตราสารทางการเงิน นอกจากนี้ ยังให้บริการเพิ่มเติม ในด้านการค้าประกันเงินกู้ยืม การให้บริการเกี่ยวกับการชำระเงินและโอนเงิน และการเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อการบริหารความเสี่ยงให้แก่ลูกค้า เช่น ตราสารอนุพันธ์ด้านอัตราดอกเบี้ย และอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น ต่อมา ธปท. ได้มีการขยายขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ มาโดยลำดับ เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการในระบบเศรษฐกิจการเงิน ตลอดจนเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้สินทรัพย์เพื่อหารายได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงได้อนุญาตธุรกิจเพิ่มเติม เช่น ธุรกิจที่ช่วยสนับสนุนพัฒนาตลาดทุน ได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ การให้บริการ ที่เกี่ยวกับการประกันวินาศภัยและประกันชีวิต การให้บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถให้บริการโดยทำหน้าที่เป็นนายหน้าซื้อขายหุ้น ค้ำหุ้น การจัดจำหน่ายหุ้น และออกกรมธรรม์ประกันวินาศภัยและประกันชีวิต ปัจจุบันสามารถ จัดกลุ่มธุรกิจที่ ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1. [ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย](#)
2. [ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์](#)
3. [ธุรกิจอนุพันธ์ทางการเงิน](#)
4. [ธุรกิจธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ \(e-Banking\)](#)
5. [ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจการให้บริการอื่น](#)

1. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยได้ตามขอบเขตที่ ธปท. กำหนด ได้แก่ การเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต และการเผยแพร่แผ่นพับโฆษณาของบริษัทประกันภัย โดยไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่เป็นผู้ออกกรมธรรม์ประกันภัย

- 1.1 [นายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต](#)
- 1.2 [การเผยแพร่แผ่นพับโฆษณาของบริษัทประกันภัย](#)

1.1 นายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันชีวิตตั้งแต่ธันวาคม 2544 เป็นต้นมา ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ที่จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องยื่นขอใบอนุญาตจากกรมการประกันภัย (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น [สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย \(คปภ.\)](#)) และปฏิบัติตามประกาศนายทะเบียนซึ่งออกตามความใน [พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535](#) และ [พ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. 2535](#)

การทำหน้าที่เป็นนายหน้าประกันภัย หมายถึง การที่ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่ซึ่งช่องหรือจัดการให้แก่ลูกค้าของตนเองได้มีในการทำประกันภัยกับบริษัทประกันภัย ซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีพนักงานที่ได้รับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยอยู่ประจำไม่น้อยกว่าสาขาละ 1 คน และโดยรวมทั้งธนาคารพาณิชย์นั้นไม่น้อยกว่า 3 คน ทั้งนี้ ห้ามธนาคารพาณิชย์บังคับลูกค้าทำประกันภัยผ่านธนาคารพาณิชย์หรือกับบริษัทประกันภัยใดเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่ให้เป็นไปตามความสมัครใจของลูกค้า รวมทั้งในการประกอบธุรกิจดังกล่าวธนาคารพาณิชย์ต้องมีการควบคุมภายในที่เหมาะสม มีการจัดทำนโยบายในการประกอบธุรกิจ บันทึกบัญชีให้ถูกต้องและจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ รพท. สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์สามารถแนะนำบริการประกันชีวิตแก่ลูกค้าสินเชื่อที่อยู่อาศัยได้ด้วย แต่ห้ามธนาคารพาณิชย์กำหนดเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อและจะบังคับให้ลูกค้าทำประกันชีวิตและให้ประกันกับบริษัทใดบริษัทหนึ่งไม่ได้

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [ประกาศนายทะเบียนกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการออกใบอนุญาตให้นิติบุคคลประเภทธนาคารพาณิชย์เป็นนายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต \(31 ม.ค. 2545\)](#)
2. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจนายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต \(4 ม.ค. 2545\)](#)
3. [การให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันภัยแก่ลูกค้าสินเชื่อที่อยู่อาศัย \(1 มี.ค. 2536\)](#)

1.2 การเผยแพร่แผนผังโฆษณาของบริษัทประกันภัย

สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยโดยตรงธนาคารพาณิชย์สามารถเผยแพร่แผนผังโฆษณาของบริษัทประกันภัยให้กับลูกค้าได้ เช่น การวางแผนผังโฆษณาไว้ที่สำนักงานสาขา การส่งทางไปรษณีย์ให้ลูกค้า เป็นต้น

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เผยแพร่แผนผังโฆษณาของบริษัทประกันภัย \(22 ม.ค. 2545\)](#)

2. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์

ตามมาตรา 4 ของ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดประเภทของ [ธุรกิจหลักทรัพย์](#)ไว้ 7 ประเภท คือ (1) การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ (2) การค้าหลักทรัพย์ (3) การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน (4) การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ (5) การจัดการกองทุนรวม (6) การจัดการกองทุนส่วนบุคคล (7) กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ตามที่รัฐมนตรีกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (คณะกรรมการ ก.ล.ต.) นอกจากนี้ ผู้ที่จะประกอบธุรกิจหลักทรัพย์จะต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (รวม. คลัง) ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต.

เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนและเพิ่มช่องทางการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ ธปท.จึงได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ได้ ดังนี้

- 2.1 [ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้](#)
 - [การเป็นตัวแทนนายหน้าจัดจำหน่ายหลักทรัพย์รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ](#)
 - [การค้าและจัดจำหน่ายตราสารแห่งหนี้](#)
 - [การจัดการออกตราสารแห่งหนี้](#)
- 2.2 [ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุน](#)
 - [การเป็นตัวแทนจำหน่ายหุ้น](#)
- 2.3 [ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยลงทุน](#)
 - [การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ ค้าหลักทรัพย์ หรือการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ที่เป็นหน่วยลงทุน \(Limited Brokerage Dealing and Underwriting: LBDU\)](#)
- 2.4 [การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน](#)
- 2.5 [การจัดการกองทุนส่วนบุคคล](#)
- 2.6 [การจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ](#)
- 2.7 [การยืมและการให้ยืมหลักทรัพย์และการขายชอร์ต](#)
- 2.8 [การติดต่อหรือแนะนำบริการของบริษัทหลักทรัพย์](#)
- 2.9 [การเป็นผู้ดูแลเก็บรักษาหลักทรัพย์และเอกสารอื่น ๆ](#)
- 2.10 [การเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์](#)
- 2.11 [การเป็นผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้](#)
- 2.12 [การเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม](#)
- 2.13 [การเป็นผู้จัดการกองทุนในต่างประเทศ](#)

2.1 ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้

การเป็นตัวแทนนายหน้าจัดจำหน่ายหลักทรัพย์รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการเป็นตัวแทนนายหน้าจำหน่ายหลักทรัพย์รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจเฉพาะตราสารหนี้ ได้แก่ พันธบัตร หุ้นกู้ หรือตั๋วเงิน ทั้งนี้ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีส่วนร่วมในการจำหน่ายตราสารหนี้ดังกล่าวซึ่งออกจำหน่ายแก่ประชาชนและเป็นการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ \(18 มี.ค. 2535\)](#)
2. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำการซื้อขายพันธบัตรกับประชาชน \(3 พ.ย. 2526\)](#)

การค้าและจัดจำหน่ายตราสารแห่งหนี้

ธุรกิจดังกล่าวมีความเสี่ยงด้านเครดิตและด้านตลาด โดยธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจการค้าตราสารแห่งหนี้ และการจัดจำหน่ายตราสารแห่งหนี้ได้ โดยต้องยื่นขออนุญาตจาก รพท. และมีคุณสมบัติตามที่ รพท. กำหนด เช่น มีเงินกองทุนและมีการกั้นเงินสำรองได้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ รพท. กำหนด ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำแผนงานรองรับการประกอบธุรกิจดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์เป็นผู้อนุมัติแผน และต้องเสนอแผนงานดังกล่าวมาให้ รพท. ทราบ และธนาคารพาณิชย์จะได้รับหนังสือแจ้งจาก รพท. ภายใน 90 วันทำการนับจากวันที่ได้รับเอกสารครบถ้วน เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดจำหน่ายและ/หรือค้าตราสารแห่งหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จากสำนักงาน ก.ล.ต.

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ \(11 ก.ย. 2545\)](#)

การจัดการออกตราสารแห่งนี้

ธุรกิจการจัดการออกตราสารแห่งนี้ หมายถึง การเป็นผู้จัดการให้บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดทั่วไปออกตราสารหนี้เพื่อการกู้ยืมเงินจากประชาชน และรวมถึงการให้คำปรึกษาและการจัดการด้านเอกสารต่าง ๆ

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการจัดการออกตราสารแห่งนี้ได้ โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ รพท. กำหนด กล่าวคือ การจัดทำแผนงานในการประกอบธุรกิจดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษร และให้คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์เป็นผู้อนุมัติแผน ทั้งนี้ แผนงานดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความพร้อมด้านระบบงานและด้านบุคลากร

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ \(11 ก.ย. 2545\)](#)

2.2 ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุน

การเป็นตัวแทนจำหน่ายหุ้น

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการเป็นตัวแทนจำหน่ายหุ้นในประเทศได้เมื่อได้รับการแต่งตั้งจากบริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. ให้แต่งตั้งตัวแทนจำหน่ายหุ้นได้ ทั้งนี้ ต้องแจ้งให้ รพท. ทราบทุกครั้งประกอบธุรกิจดังกล่าว โดยแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินการในการเป็นตัวแทนจำหน่ายหุ้นพร้อมส่งสำเนาสัญญาตัวแทนจำหน่ายหุ้นให้ รพท. ภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้มีการลงนามในสัญญา

ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจดังกล่าวได้ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด กล่าวคือเป็นตัวแทนจำหน่ายได้เฉพาะหุ้นของนิติบุคคลที่เกิดจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ หรือหุ้นของนิติบุคคลที่มีจำนวนหุ้นที่เสนอขายตั้งแต่ 100 ล้านหุ้นหรือมีมูลค่าการเสนอขายตั้งแต่ 5,000 ล้านบาทขึ้นไป โดยทำหน้าที่แจกจ่ายหนังสือชี้ชวนหรือเอกสารเปิดเผยข้อมูลของหุ้นที่จำหน่าย แจกจ่ายหรือรับใบจองซื้อหุ้น ยืนยันหรือรับชำระเงินค่าจองซื้อหุ้น ส่งมอบหุ้นให้ผู้จองซื้อหุ้นที่ได้รับการจัดสรรหุ้น และคืนเงินค่าจองซื้อหุ้นแก่ผู้ที่ไม่ได้รับการจัดสรรหุ้น

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การขยายการประกอบธุรกิจให้ธนาคารพาณิชย์เป็นตัวแทนจำหน่ายหุ้น \(27 ก.ย. 2543\)](#)

2.3 ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยลงทุน

การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ คำหลักทรัพย์ หรือการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ ที่เป็นหน่วยลงทุน (Limited Brokerage Dealing and Underwriting: LBDU)

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการเป็นนายหน้า คำหรือจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ที่เป็นหน่วยลงทุน ได้ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนตามที่ รพท. กำหนด และต้องได้รับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ดังกล่าวจากสำนักงาน ก.ล.ต. นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์สามารถแต่งตั้งบุคคลธรรมดาที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. เป็นตัวแทนในการรับซื้อขายหน่วยลงทุนได้ด้วย

ด้วยธุรกิจค้าและจัดจำหน่ายหลักทรัพย์มีความเสี่ยงด้านตลาดและอาจมีความเสี่ยงด้านเครดิต ในการประกอบธุรกิจดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีระบบงานตามมาตรฐานที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด และมีระบบบริหารความเสี่ยงที่สามารถประเมิน ติดตามและควบคุมความเสี่ยง ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์จะต้องกำหนดกลยุทธ์ อนุมัตินโยบาย แผนงาน ระเบียบและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจดังกล่าว และมีกรอบทบทวนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งดูแลและบริหารจัดการธุรกิจดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ คำหลักทรัพย์ หรือจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ที่เป็นหน่วยลงทุน \(5 ต.ค. 2548\)](#)

2.4 การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน

การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน หมายถึง การให้คำแนะนำแก่ประชาชนในทางตรงหรือทางอ้อมเกี่ยวกับคุณค่าของหลักทรัพย์หรือความเหมาะสมในการลงทุนเกี่ยวกับหลักทรัพย์นั้น หรือที่เกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ใด ๆ โดยได้รับค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนอื่น

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีคุณสมบัติตามที่ รพท. กำหนด เช่น มีเงินกองทุน และมีการกักเงินสำรองได้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ รพท. กำหนด และมีความพร้อมในด้านบุคลากร

และระบบงานในการประกอบธุรกิจการเป็นที่ปรึกษาการลงทุนสามารถประกอบธุรกิจดังกล่าวได้ โดยต้องเสนอแผนงานรองรับการประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคารพาณิชย์ อย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรมาให้ ธปท. ทราบ และ ธปท. จะมีหนังสือแจ้งให้ธนาคารพาณิชย์ทราบ ภายใน 30 วันทำการนับจากวันที่ได้รับเอกสารครบถ้วน เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ใช้หนังสือดังกล่าว เป็นเอกสารประกอบการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการเป็นที่ปรึกษา การลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จากสำนักงาน ก.ล.ต. ต่อไป

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการเป็นที่ปรึกษาการลงทุน \(9 ก.ย. 2545\)](#)

2.5 การจัดการกองทุนส่วนบุคคล

การจัดการกองทุนส่วนบุคคล หมายถึง การจัดการเงินทุนของบุคคลหรือคณะบุคคล ที่ได้มอบหมายให้จัดการลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์จากหลักทรัพย์และสินทรัพย์อื่น

ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบกิจการจัดการกองทุนส่วนบุคคลได้ โดยต้องได้รับ อนุญาตจาก ธปท. และได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุน ส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จากสำนักงาน ก.ล.ต. ทั้งนี้ ธนาคาร พณิชย์ต้องมีคุณสมบัติตามที่ ธปท. กำหนด เช่น มีส่วนของผู้ถือหุ้นกรณีธนาคารพาณิชย์ไทย หรือสินทรัพย์ตามมาตรา 6 กรณีสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาทและมีสินทรัพย์รวมไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท โดยปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาอนุญาตประกอบด้วย ผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการบริหารและคุณสมบัติของผู้บริหาร ระบบการจัดการ ระบบบัญชีและระบบควบคุมภายใน และการปฏิบัติตามกฎหมายและการให้ความร่วมมือตาม นโยบายของทางการ

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [หลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบกิจการจัดการกองทุน ส่วนบุคคล \(27 ส.ค. 2539\)](#)

2.6 การจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ คือ กองทุนที่นายจ้างและลูกจ้างร่วมกันจัดตั้งขึ้นโดยเงินของกองทุนส่วนหนึ่งมาจากเงินที่ลูกจ้างจ่ายสะสมทุกเดือน (หักจากเงินเดือน) และอีกส่วนหนึ่งมาจากเงินที่นายจ้างจ่ายสมทบในจำนวนเท่ากันหรือมากกว่าที่ลูกจ้างจ่ายสะสม ซึ่งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นรูปแบบหนึ่งของการให้สวัสดิการแก่ลูกจ้าง

การจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หมายถึง การจัดการเงินกองทุน โดยนำไปลงทุนเพื่อให้เกิดดอกผลเพื่อผลประโยชน์แก่สมาชิกกองทุน ทั้งนี้ ดอกผลที่เกิดขึ้นจะนำมาเฉลี่ยให้แก่สมาชิกกองทุนทุกคนตามสัดส่วนของเงินที่แต่ละคนมีอยู่ในกองทุน

ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้โดยต้องได้รับอนุญาตจาก ธปท. และได้รับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนส่วนบุคคลจากสำนักงาน ก.ล.ต.

หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของธนาคารพาณิชย์ที่จะขออนุญาตทำธุรกิจดังกล่าว เช่น มีเงินกองทุนสุทธิและสินทรัพย์สุทธิไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาทและ 10,000 ล้านบาท ตามลำดับ มีฐานะมั่นคงและมีประสิทธิภาพในการบริหาร มีความพร้อมและมีหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการบริหารกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแยกจากหน่วยงานอื่นอย่างชัดเจน เป็นต้น

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การขออนุญาตประกอบธุรกิจการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ \(16 ต.ค. 2538\)](#)

2.7 การยืมและการให้ยืมหลักทรัพย์และการขายชอร์ต

การให้ยืมหลักทรัพย์ (Securities Lending) หมายถึง การโอนหลักทรัพย์ในช่วงระยะเวลาหนึ่งจากผู้ให้ยืม ไปยังผู้ยืม โดยผู้ยืมตกลงว่าจะโอนหลักทรัพย์ที่ยืมคืนให้กับผู้ให้ยืมเมื่อถึงวันครบกำหนดสัญญา และเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการที่ผู้ยืมไม่สามารถส่งมอบหลักทรัพย์ที่ยืมคืนได้ ผู้ยืมจึงตกลงโอนสินทรัพย์ในคราวเดียวกัน เพื่อวางเป็นหลักประกันให้กับผู้ให้ยืม ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเงินสดหรือหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ตามที่คู่สัญญาได้ตกลงกัน โดยผู้ให้ยืมจะคืนทรัพย์สินที่วางเป็นประกัน เมื่อได้รับหลักทรัพย์ที่ผู้ยืมคืนจากผู้ยืม ในระหว่างที่ยังไม่คืนหลักทรัพย์

หากมีสิทธิประโยชน์ใด ๆ เกิดขึ้น เช่น เงินปันผล สิทธิของซื้อหุ้นทุน เป็นต้น จากบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ผู้ยืมจะต้องชดเชยสิทธิประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้ยืม¹

การขายชอร์ต (Selling Short หรือ Short Sell) หมายถึง การขายหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในครอบครอง เนื่องจากคาดว่าราคาหลักทรัพย์จะลดลง จึงขายไปก่อนที่ราคาปัจจุบันและจะไปซื้อคืนในภายหลัง โดยผู้ขายชอร์ตต้องยืมหลักทรัพย์จากบุคคลอื่นเพื่อส่งมอบไปก่อนและไปซื้อคืนในภายหลัง เพื่อเอาหลักทรัพย์ไปคืนแก่เจ้าของเดิม สำหรับกำไรหรือขาดทุนจะเกิดขึ้นตอนซื้อคืนขึ้นอยู่กับว่าซื้อคืนในราคาสูงหรือต่ำกว่าราคาตอนที่ขายหลังจากหักค่านายหน้าและค่าธรรมเนียม

เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวมีความเสี่ยงด้านตลาดรวมถึงความเสี่ยงของคู่สัญญา (Counterparty Risk) ธปท. จึงอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทกิจการการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์และการขายชอร์ต (Securities Borrowing and Lending, Shortsals) ได้ โดยต้องมีคุณสมบัติตามที่ ธปท. กำหนด เช่น มีเงินกองทุนและมีการกั้นเงินสำรองได้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด และสามารถดำรงอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ได้ตามที่ ธปท. ได้สั่งการเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำแผนงานรองรับการประกอบธุรกิจดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรและให้คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์เป็นผู้อนุมัติแผน โดยแผนงานดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ ระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน ระบบการจัดการ ระบบบัญชี และมีความพร้อมด้านบุคลากร นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังต้องได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทกิจการการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์จากสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย

ธุรกิจที่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำได้คือ (1) ธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทกิจการการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์กรณีเป็นตัวแทนหรือนายหน้า (2) ธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทกิจการการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์กรณีเป็นคู่สัญญากับผู้ยืมหรือผู้ให้ยืม (3) การยืมและให้ยืมหลักทรัพย์โดยเป็นคู่สัญญากับผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจดังกล่าว (4) การขายหลักทรัพย์โดยที่ธนาคารพาณิชย์ยังไม่มีหลักทรัพย์นั้นอยู่ในครอบครอง (การขายชอร์ต)

¹ อ้างอิงจาก www.sec.or.th

สำหรับประเภทของหลักทรัพย์ที่ยืมหรือให้ยืม ได้แก่ ตราสารหนี้ ตราสารทุนและหน่วยลงทุนที่อยู่ในระบบรับฝากหลักทรัพย์ของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์หรือหลักทรัพย์ที่ ธปท. เป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์

สำหรับธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถทำธุรกรรมดังกล่าวได้เฉพาะเพื่อป้องกันความเสี่ยงหรือเพื่อบริหารสินทรัพย์ในบัญชีเพื่อตนเอง โดยต้องทำธุรกรรมกับคู่สัญญาที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือกับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์เท่านั้น เนื่องจากธุรกรรมการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ซึ่งธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจะถูกจำกัดขอบเขตการทำธุรกรรมตาม [ประกาศ ธปท. เรื่อง ขอบเขตการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ลงวันที่ 26 ต.ค. 2548](#)

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทกิจการการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ และการขายชอร์ต \(20 เม.ย. 2549\)](#)
2. [ขอบเขตการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย \(26 ต.ค. 2548\)](#)

2.8 การติดต่อหรือแนะนำบริการของบริษัทหลักทรัพย์

ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกิจติดต่อหรือแนะนำบริการของบริษัทหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้าได้ตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวต้องมีความพร้อมในด้านบุคลากรและระบบงานในการติดต่อหรือแนะนำบริการของบริษัทหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้า และต้องจัดทำและปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานการทำธุรกิจดังกล่าว รวมถึงการป้องกันการเข้าใจผิดของลูกค้าเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างธนาคารพาณิชย์กับบริษัทหลักทรัพย์

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกิจติดต่อหรือแนะนำบริการของบริษัทหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้า \(9 ธ.ค. 2545\)](#)

2.9 การเป็นผู้ดูแลเก็บรักษาหลักทรัพย์และเอกสารอื่น ๆ

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจ Custodian Service ได้ ซึ่งธุรกรรมดังกล่าวรวมถึงการรับหรือส่งมอบหลักทรัพย์ การรับหรือจ่ายเงินค่าหลักทรัพย์ การรับเงินปันผล การส่งมอบผลประโยชน์อันเกิดจากหลักทรัพย์นั้น การเป็นตัวแทนผู้รับมอบฉันทะจากลูกค้า ในการเข้าประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นและลงคะแนนเสียง และการดูแลและเก็บรักษาเอกสารแสดงสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการจำหน่าย การโอน หรือการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน เช่น สัญญาซื้อขายเอกสารประเมินราคาทรัพย์สิน เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการประกอบธุรกิจดังกล่าว Custodian ที่ดูแลเก็บรักษาทรัพย์สินของกองทุนรวม และกองทุนส่วนบุคคลจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจ Custodian Service \(18 ก.ย. 2543\)](#)
2. [การประกอบธุรกิจดูแลและเก็บรักษาหลักทรัพย์ \(31 พ.ค. 2538\)](#)
3. [การขยายการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ \(3 พ.ย. 2530\)](#)

2.10 การเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ได้ ซึ่งหมายถึงการให้บริการแก่ผู้ออกหลักทรัพย์ในการจัดทำและบันทึกทะเบียนหลักทรัพย์ การเปลี่ยนโอนชื่อผู้ถือหลักทรัพย์ การจำหน่าย การอายัด การออกใบหลักทรัพย์ใหม่ การปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหลักทรัพย์ การจ่ายเงินปันผลหรือดอกเบี้ยให้แก่ผู้มีสิทธิและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในการประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องได้รับใบอนุญาตการให้บริการเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์จากสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ \(11 ก.ย. 2545\)](#)

2.11 การเป็นผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการเป็นผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ซึ่งหมายถึงการเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นกู้ในการใช้สิทธิต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวนต่อผู้ออกหลักทรัพย์

เช่น การดูแลมิให้ผู้ถือหุ้นกู้กระทำการใด ๆ ที่ทำให้มูลค่าทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันต่อมูลหนี้ของหุ้นกู้ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดคสิทธิ การไม่ให้ความเห็นชอบในการนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันออกหาผลประโยชน์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน การดำเนินการเรียกร้องค่าเสียหายให้ผู้ถือหุ้นกู้เมื่อผู้ถือหุ้นกู้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดคสิทธิ และจัดประชุมผู้ถือหุ้นกู้เพื่อขอมติในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ การเป็นผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต.

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ \(11 ก.ย. 2545\)](#)

2.12 การเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม ซึ่งหมายถึง การเป็นตัวแทนผู้ถือหน่วยลงทุนที่ทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหน่วยลงทุน เช่น ดูแลให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) จัดการลงทุนให้เป็นไปตามโครงการจัดการลงทุนที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงาน ก.ล.ต. การสอบทานความถูกต้องของมูลค่าทรัพย์สินของกองทุนรวม การเก็บรักษาทรัพย์สิน รวมทั้งการรับมอบ ส่งมอบ ตรวจสอบความถูกต้อง ตรวจสอบทรัพย์สิน ทำทะเบียนทรัพย์สิน ติดตามสิทธิประโยชน์จากการลงทุน และดำเนินคดีฟ้องร้องแทนผู้ถือหน่วยลงทุนหาก บลจ.ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ทั้งนี้ การเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวมต้องได้รับการขึ้นทะเบียนจากสำนักงาน ก.ล.ต.

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ \(11 ก.ย. 2545\)](#)

2.13 การเป็นผู้จัดการกองทุนในต่างประเทศ

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจเป็นผู้จัดการกองทุนในต่างประเทศได้ โดยให้สาขาในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์นั้นทำหน้าที่จัดการเงินหรือสินทรัพย์ของกองทุนหรือบุคคลในต่างประเทศเพื่อหาประโยชน์จากหลักทรัพย์และทรัพย์สินอื่น โดยการให้บริการแก่กองทุนเพื่อการลงทุนหรือการพัฒนาระหว่างประเทศ หรือบริหารสินทรัพย์ให้แก่บุคคลในต่างประเทศภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายในประเทศนั้น

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การประกอบธุรกิจเป็นผู้จัดการกองทุนในต่างประเทศ \(13 ต.ค. 2538\)](#)

3. ธุรกิจอนุพันธ์ทางการเงิน

รพท. ได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงิน เพื่อขยายขอบเขตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการทางการเงินได้หลากหลายขึ้น อีกทั้งเป็นการสนับสนุนพัฒนาการธุรกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการในตลาด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เล่นในตลาดมีเครื่องมือที่จะใช้ในการบริหาร/โอนความเสี่ยง หรือเพิ่มผลประโยชน์ในการลงทุน อย่างไรก็ตาม ด้ด้วยการพัฒนาธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินในประเทศไทยยังจัดได้ว่าอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนา ประกอบกับการทำธุรกรรมอาจมีความเสี่ยงต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น Market Risk, Credit Risk, Counterparty Risk, Reputation Risk หรืออาจมีผลต่อการดำเนินนโยบายทางการเงิน เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินหรือเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น รพท. จึงต้องพิจารณากำหนดกรอบการทำธุรกรรมให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติ โดยมีหลักการดังนี้

- ธนาคารพาณิชย์จะต้องสามารถบริหารความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ธนาคารพาณิชย์จะต้องไม่เสนอธุรกรรมดังกล่าวในลักษณะที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจและการเงิน
- ธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดเก็บเอกสารหลักฐานในการทำธุรกรรมเพียงพอแก่การตรวจสอบหรือจัดส่งให้เมื่อมีการร้องขอ พร้อมทั้งจะต้องรายงานข้อมูลการทำธุรกรรมตามที่ รพท. กำหนด
- ธนาคารพาณิชย์ต้องชี้แจงให้ลูกค้าเข้าใจลักษณะธุรกรรมและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมอย่างชัดเจน รวมทั้งพิจารณาความเหมาะสมของลูกค้า
- ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธุรกรรมของประเทศที่สาขาของธนาคารพาณิชย์นั้นตั้งอยู่และตามที่ รพท. กำหนด

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์จะต้องดูแลการทำธุรกรรมไม่ให้ขัดกับกฎหมายอื่น เช่น พรบ. สัญญาซื้อขายล่วงหน้า นอกจากนี้ ในกรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมกับคู่สัญญาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานอื่น ธนาคารพาณิชย์จะต้องตรวจสอบว่าคู่สัญญาดังกล่าวได้รับอนุญาตในการทำธุรกรรมดังกล่าวจากหน่วยงานกำกับดูแลนั้นด้วย

ประเภทธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับอนุญาตให้ทำได้ ดังนี้

- 3.1 [ธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินขั้นพื้นฐาน \(Plain Vanilla Derivatives\) และ](#)
[ธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่มีความซับซ้อน \(Structured/Exotic Derivatives\)](#)
- 3.2 [ธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารหนี้](#)
- 3.3 [ธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุน](#)
- 3.4 [ธุรกรรม Credit Derivatives](#)
- 3.5 [ธุรกรรมอนุพันธ์ด้าน Commodity](#)
- 3.6 [ธุรกรรมเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ทางการเงินแฝง](#)
- 3.7 [ธุรกรรม Collateralized Debt Obligation](#)
- 3.8 [ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ \(Securitization\)](#)

3.1 **ธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินขั้นพื้นฐาน (Plain Vanilla Derivatives) และ ธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่มีความซับซ้อน (Structured/Exotic Derivatives)**

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินขั้นพื้นฐานได้ภายใต้ประกาศ รพท. ที่กำหนด เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการแก่ลูกค้าในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งธุรกรรมที่ได้รับอนุญาต ได้แก่ ธุรกรรมประเภท Forwards, Futures, Swaps และ Options ซึ่งไม่สามารถแยกเป็นส่วนประกอบย่อยได้ (Plain Vanilla Derivatives)

นอกจากนี้ รพท. ได้ขยายขอบเขตในการทำธุรกรรมให้กับธนาคารพาณิชย์มากขึ้น โดยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่มีความซับซ้อนตามลักษณะที่ รพท. กำหนดได้ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการบริหารความเสี่ยงและสนับสนุนพัฒนาการของอนุพันธ์ทางการเงิน โดยธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่อนุญาตจะครอบคลุมตัวแปรอ้างอิงที่เป็นอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน หรือดัชนีทางการเงิน ตามที่ รพท. กำหนด

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ประสงค์ที่จะทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินประเภทอื่น นอกเหนือจากที่กำหนดในประกาศ รพท. หรือธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่เข้าข่ายตามประกาศ รพท. แต่มีอายุสัญญาเกิน 10 ปี หรือมีการ Leverage หลาย ๆ เท่า (เกินกว่า 2 เท่า) ธนาคารพาณิชย์ต้องขออนุญาต รพท. เป็นรายกรณี โดย รพท. จะพิจารณาภายใน 15 วันทำการนับตั้งแต่วันที่รับหนังสือขออนุญาตพร้อมเอกสารประกอบการขออนุญาตที่ถูกต้องครบถ้วนจากธนาคารพาณิชย์ หากไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ภายเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมดังกล่าวได้

ทั้งนี้ กรอบในการอนุญาตที่ รพท. กำหนดประกอบไปด้วย ลักษณะธุรกรรม ข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบบริหารความเสี่ยง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการป้องกันการเก็งกำไร ได้แก่ การถือปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท ข้อกำหนดเกี่ยวกับการชี้แจงลูกค้า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลและทำรายงาน และข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลตามที่ รพท. กำหนด เช่น การกำกับดูแลด้าน Single Lending Limit การดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับ Counterparty Risk และการกำกับดูแลด้าน Market Risk เป็นต้น

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า \(6 ธ.ค. 2549\)](#)
2. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่มีความซับซ้อน \(19 ต.ค. 2548\)](#)
3. [การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงิน \(20 ก.ค. 2548\)](#)

3.2 ธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารหนี้

ชปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่อ้างอิงกับตราสารหนี้ กลุ่มของตราสารหนี้ หรือดัชนีราคาตราสารหนี้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ ชปท. กำหนด โดยอนุญาตเป็นการทั่วไปสำหรับอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารหนี้ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ Bond Forwards, Bond Futures และ Bond Options เท่านั้น สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารหนี้อื่นนอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาตเป็นการทั่วไปข้างต้น จะต้องได้รับอนุญาตจาก ชปท. เป็นรายกรณี ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องถือปฏิบัติตามกรอบในการทำธุรกรรมตามที่ ชปท. กำหนด ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ ลักษณะธุรกรรมที่ได้รับอนุญาต ข้อกำหนดในการบริหารความเสี่ยง การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและมาตรการป้องปรามการเก็งกำไร ค่าเงินบาท ข้อกำหนดเกี่ยวกับการชี้แจงลูกค้า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ ชปท. กำหนด โดยเฉพาะในด้านการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดและความเสี่ยงของคู่สัญญา การกำกับดูแลลูกหนี้รายใหญ่ การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง รวมทั้งหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า \(6 ธ.ค. 2549\)](#)
2. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารหนี้ \(10 ก.ค. 2550\)](#)

3.3 ธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุน

ชปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่อ้างอิงกับตราสารทุน กลุ่มของตราสารทุน หรือดัชนีราคาตราสารทุนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ ชปท. กำหนด โดยอนุญาตเป็นการทั่วไปสำหรับอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุนขั้นพื้นฐาน ได้แก่ Equity Forwards, Equity Futures, Equity Linked Swaps และ Equity Options เท่านั้น สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุนอื่นนอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาตเป็นการทั่วไปข้างต้น จะต้องได้รับอนุญาตจาก ชปท. เป็นรายกรณี ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องถือปฏิบัติตามกรอบในการทำธุรกรรมตามที่ ชปท. กำหนด ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ ลักษณะธุรกรรมที่ได้รับอนุญาต ข้อกำหนดในการบริหารความเสี่ยง การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน และมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท ข้อกำหนดเกี่ยวกับการชี้แจงลูกค้า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ ชปท. กำหนด โดยเฉพาะในด้านการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดและความเสี่ยงของคู่สัญญา การกำกับดูแลลูกหนี้รายใหญ่ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการซื้อหรือมีหุ้นทุนในความครอบครอง การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า \(6 ธ.ค. 2549\)](#)
2. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุน \(10 ก.ค. 2550\)](#)

3.4 ธุรกรรม Credit Derivatives

ชปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้านเครดิต (Credit Derivatives) เพื่อเป็นทางเลือกในการโอนความเสี่ยงด้านเครดิต ลดการกระจุกตัวหรือบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุน โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- (1) Credit Derivatives ที่อ้างอิงสินทรัพย์รายเดียว ได้แก่
- Credit Default Swaps (CDS)
 - Credit Linked Notes (CLN) / Credit Linked Deposits (CLD)
- (2) Credit Derivatives ที่อ้างอิงกลุ่มของสินทรัพย์ เฉพาะกรณีของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่
- First to Default Swaps (FTDS)
 - First to Default Credit Linked Notes/Deposits (FTDN / FTDD)
 - Proportionate Credit Default Swaps (Proportionate CDS)
 - Proportionate Credit Linked Notes/Deposits (Proportionate CLN/ Proportionate CLD)

โดยให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและมาตรการป้องกันความเสี่ยงกำไรค่าเงินบาท และข้อกำหนดอื่น ๆ รวมทั้งหลักเกณฑ์การกำกับดูแลตามที่ ธปท. กำหนด เช่น การดำรงเงินกองทุนและการกำกับดูแลลูกหนี้รายใหญ่

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า \(6 ธ.ค. 2549\)](#)
2. [การประกาศรายชื่อกู้สัญญาและการชักชวนความเข้าใจในเกี่ยวกับประเด็นการโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงทั้งจำนวนสำหรับการทำธุรกรรม Credit Derivatives \(7 พ.ย. 2548\)](#)
3. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit Derivatives ที่อ้างอิงกลุ่มของสินทรัพย์ \(26 เม.ย. 2547\)](#)
4. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit Default Swaps \(24 ต.ค. 2546\)](#)
5. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit Linked Notes หรือ Credit Linked Deposits \(24 ต.ค. 2546\)](#)
6. [การอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบธุรกรรม Credit Default Swaps \(29 เม.ย. 2546\)](#)
7. [การอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบธุรกรรม Credit Linked Notes \(29 เม.ย. 2546\)](#)

3.5 ธุรกรรมอนุพันธ์ด้าน Commodity

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้าน Commodity 2 ประเภท ได้แก่ Commodity Linked Swap และ Commodity Linked Options เพื่อให้บริการในการบริหารความเสี่ยงแก่ลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่อความผันผวนของราคาสินค้าดังกล่าวหรือทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินด้าน Commodity เพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เองที่เกิดจากการทำธุรกรรมกับลูกค้า โดยชำระราคาเป็นเงินสดและให้อ้างอิงตัวแปร ดังนี้

- (1) สินค้าเกษตรที่ [สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์](#) (ก.ส.ล.) ประกาศให้มีการซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าของประเทศไทย
- (2) สินค้าที่มีการซื้อขายในตลาด Commodity Futures ของต่างประเทศหรือสินค้าที่มีราคาอ้างอิงในตลาด OTC ที่มีการเผยแพร่ดัชนีระดับราคาอย่างเป็นทางการเป็นมาตรฐานต่อสาธารณะ ดังนี้
 - สินค้าเกษตร ได้แก่ ถั่วเหลือง กาแฟ น้ำตาล น้ำมันปาล์ม
 - พลังงาน ได้แก่ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ
 - โลหะมีค่า ได้แก่ เงิน
 - โลหะอื่น ๆ ได้แก่ ดีบุก ทองแดง ตะกั่ว อลูมิเนียม สังกะสี
- (3) อื่น ๆ ที่ รพท. ประกาศเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติเกี่ยวกับกรอบในการทำธุรกรรมตามที่ รพท. กำหนด ได้แก่ ลักษณะธุรกรรมที่ได้รับอนุญาต ข้อกำหนดในการบริหารความเสี่ยง การถือปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท ข้อกำหนดเกี่ยวกับการชี้แจงลูกค้า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการถือปฏิบัติตามการกำกับดูแลที่ รพท. กำหนด โดยเฉพาะในด้านการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดและความเสี่ยงของกลุ่มผู้ถูกรวมทั้งการกำกับดูแลลูกหนี้รายใหญ่

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า \(6 ธ.ค. 2549\)](#)
2. [แนวนโยบายการดำรงเงินกองทุนที่รองรับความเสี่ยงด้านตลาดที่เกิดจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้าน Commodity \(2 มี.ค. 2548\)](#)

3. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้าน Commodity ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินค้า \(12 เม.ย. 2547\)](#)

3.6 ธุรกรรมเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ทางการเงินแฝง

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ และเพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้แก่ผู้ลงทุน ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ทางการเงินแฝง ในฐานะที่เป็นผู้รับฝาก/ผู้กู้ยืม และผู้ฝาก/ผู้ให้กู้ยืม ตามกรอบที่ ธปท. กำหนด โดยกรอบดังกล่าวได้กำหนดลักษณะธุรกรรมที่ได้รับอนุญาต ข้อกำหนดเกี่ยวกับการป้องกันการเก็งกำไร ได้แก่ การถือปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท ข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบการบริหารความเสี่ยง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการชี้แจงลูกค้า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการรายงานข้อมูล และการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลตามที่ ธปท. กำหนด เช่น การดำรงเงินกองทุน การนับลูกหนี้รายใหญ่ และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับเงินฝากหรือเงินกู้ยืมนั้นรวมทั้งอนุพันธ์ทางการเงินแฝง และหากเป็นการทำธุรกรรมกับผู้ลงทุนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานอื่นของทางการ ผู้ลงทุนดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตให้ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานกำกับดูแลนั้นด้วย

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การถือปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลตามกรอบการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ทางการเงินแฝง \(7 ก.ค. 2548\)](#)
2. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ทางการเงินแฝง \(16 พ.ย. 2550\)](#)

3.7 ธุรกรรม Collateralized Debt Obligation

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ และเพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้แก่ธนาคารพาณิชย์ ธปท. จึงอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถลงทุนในตราสาร Collateralized Debt Obligation (CDO) เฉพาะที่ได้รับการจัดอันดับในระดับ Investment Grade (Credit Rating ตั้งแต่ระดับ BBB ขึ้นไปหรือเทียบเท่า)

โดยให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับลักษณะตราสารที่สามารถลงทุนได้ สินทรัพย์อ้างอิง ระบบการบริหารความเสี่ยงและข้อกำหนดอื่น ๆ รวมทั้งหลักเกณฑ์การกำกับดูแล เช่น การดำรง

เงินกองทุน และการกำหนดอัตราส่วนลูกหนี้รายใหญ่ที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ ลงทุนและ
ก่อภาระผูกพันเพื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดกับเงินกองทุน

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสาร Collateralized Debt Obligation \(16 พ.ย.2550\)](#)

3.8 ชุกรกรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitization)

ชุกรกรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitization) หมายถึง การที่ผู้ขาย
สินทรัพย์ทำการ โอนสินทรัพย์ไปยัง Special Purpose Vehicle (SPV-นิติบุคคลเฉพาะกิจตาม
กฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ หรือบริษัทที่รับโอน
สินทรัพย์ที่อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์) และ SPV ออกหลักทรัพย์
ขายแก่ผู้ลงทุน โดยกำหนดให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ถือหลักทรัพย์ขึ้นอยู่กับเงินสดที่เกิดจาก
สินทรัพย์ที่ได้รับโอนมา ทั้งนี้ การทำชุกรกรมดังกล่าวอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายโอนความเสี่ยง
ด้านเครดิตออกจากบัญชีของผู้ขายสินทรัพย์ ซึ่งส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายสินทรัพย์จะมี
สภาพคล่องทางการเงินเพิ่มขึ้น และอาจช่วยลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งอาจช่วยให้
สามารถใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนให้มีประสิทธิภาพขึ้น นอกจากนี้ การทำชุกรกรม Securitization
ยังเป็นการสนับสนุนให้มีการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ส่งผลให้ผู้ลงทุนมีทางเลือกในการลงทุน
ในตราสารหนี้หลายประเภทอีกด้วย

รพท. อนุญาตเป็นการทั่วไปให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ขายสินทรัพย์
เพื่อจัดการ โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์และทำหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
แปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ได้ เช่น การเป็นตัวแทน/ตัวแทนสำรองเรียกเก็บหนี้อันเนื่องมาจาก
การทำชุกรกรม Securitization การรับประกันส่วนสูญเสียของสินทรัพย์แก่ผู้ลงทุน การให้
สภาพคล่องชั่วคราวแก่ SPV เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศ รพท.
ซึ่งรวมถึงหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ การดำรงเงินกองทุน และการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ด้วย
โดยให้ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายสินทรัพย์แจ้งการประกอบธุรกิจดังกล่าวให้สาขากำกับสถาบันการเงิน
รพท. ทราบภายใน 15 วันนับตั้งแต่วันทำชุกรกรม

สำหรับธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าว ให้ธนาคาร
พาณิชย์เพื่อรายย่อยนั้นขออนุญาตไปยังสาขากำกับสถาบันการเงิน รพท. เป็นรายกรณี

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ \(17 ต.ค. 2549\)](#)

4. ธุรกิจธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Banking)

การประกอบธุรกิจ e-Banking ที่อยู่ภายใต้มาตรา 9 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์ มี 2 ประเภท คือ

- 4.1 [การประกอบธุรกิจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต \(Internet\)](#)
- 4.2 [การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ \(Electronic Money\)](#)

4.1 การประกอบธุรกิจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)

รพท.อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ได้ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา โดยธนาคารพาณิชย์ต้องขออนุญาต รพท. ก่อนการประกอบธุรกิจดังกล่าว

ทั้งนี้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ บน Website ของธนาคาร เช่น ข้อมูลแสดงรายการให้บริการต่าง ๆ ข้อมูลแสดงอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก เป็นสิ่งที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้โดยไม่ต้องขออนุญาต และไม่ถือเป็นการประกอบธุรกิจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ในการประกอบธุรกิจบนอินเทอร์เน็ตนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการควบคุมการเข้าถึงระบบให้บริการและข้อมูล (Access Control) การตรวจสอบตัวตนลูกค้าและการป้องกันการปฏิเสธความรับผิดชอบ (Authentication & Non-repudiation) การรักษาความถูกต้องเชื่อถือได้ของระบบให้บริการและข้อมูล (System and Data Integrity) การรักษาความลับของข้อมูล (Data Confidentiality) การรักษาความพร้อมใช้ของระบบให้บริการ (System Availability) การติดตามตรวจสอบความผิดปกติและความต่อเนื่องของระบบให้บริการ (System Detection) การแก้ไขปัญหา รวมทั้งการรายงานในกรณีระบบให้บริการได้รับความเสียหายจากภัยคุกคาม (Incident Response and Report)

นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องมีแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยสำหรับการให้บริการการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสาธารณะ (Public Network) เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายการสื่อสารแบบไร้สาย ซึ่งต้องมีการเชื่อมต่อกับเครือข่ายภายในของสถาบันการเงิน จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะจากผู้บุกรุกซึ่งสามารถสร้างความเสียหายต่อสถาบันการเงินได้

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต \(Internet\) ในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ \(15 พ.ย. 2543\)](#)
2. [แนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยการให้บริการการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ \(19 พ.ย. 2546\)](#)
3. [แนวทางการป้องกันการทุจริตผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยวิธี Phishing \(12 เม.ย. 2548\)](#)

4.2 การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money)

เงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money) เป็นสื่อการชำระเงินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บัตรพลาสติก หรือสื่อคอมพิวเตอร์อื่น ๆ เพื่อใช้ในการซื้อสินค้าหรือบริการ แทนการจ่ายชำระด้วยเงินสด ทั้งนี้ เงินอิเล็กทรอนิกส์ อาจเรียกเป็นอย่างอื่น เช่น Multi-purpose Stored Value Card หรือ E-purse หรือ E-Wallet หรือ Smart Card โดยเงินอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

- (1) ผู้บริโภคชำระเงินล่วงหน้าให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Prepaid)
- (2) มูลค่าเงินที่ชำระล่วงหน้าถูกบันทึกในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ (Stored Value) เช่น บัตรพลาสติก หรือสื่อคอมพิวเตอร์อื่น
- (3) ผู้บริโภคสามารถนำไปใช้ซื้อสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ได้จากร้านค้าที่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์กำหนด (Multi-purpose)

หากธนาคารพาณิชย์ประสงค์จะประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ ต้องขออนุญาต ธปท. ก่อน และเนื่องจากธุรกิจการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เป็นธุรกิจที่ผู้บริโภคต้องจ่ายเงินล่วงหน้า เพื่อแลกกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ การคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีความสำคัญมาก การให้บริการดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์ควรพิจารณาถึงขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ความรับผิดชอบของร้านค้าและผู้บริโภค รวมทั้ง ค่าธรรมเนียมและเงื่อนไขการคืนเงินให้แก่ลูกค้า นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการประกอบธุรกิจ มีการให้ความรู้และชี้แจงข้อมูล รายละเอียดการให้บริการและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้บริโภคและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและโปร่งใส

สำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน หากประสงค์จะประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ ต้องขออนุญาตประกอบกิจการ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์) ลงวันที่ 4 ต.ค. 2547 โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ ธปท. กำหนด โดยสามารถดูรายละเอียดจาก [การกำกับธุรกิจ e-Money](#)

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ \(22 ม.ค. 2550\)](#)
2. [การปรับปรุงแบบและวิธีการส่งรายงานข้อมูลการใช้บัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ \(21 เม.ย. 2549\)](#)
3. [การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ \(13 ธ.ค. 2547\)](#)
4. [แนวนโยบายการกำกับดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ \(Electronic Money\) \(10 ก.พ. 2547\)](#)

5. ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจการให้บริการอื่น

นอกเหนือจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับประกันภัย ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอนุพันธ์ทางการเงิน และธุรกิจ e-Banking แล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังสามารถประกอบธุรกิจการให้บริการอื่น ๆ ได้ตามขอบเขตที่ ธปท.ประกาศกำหนด ดังนี้

- 5.1 [การจัดทำหรือวิเคราะห์โครงการเพื่อการลงทุน \(Feasibility Studies\)](#)
- 5.2 [การจัดหาแหล่งเงินกู้จากแหล่งต่างๆ ให้แก่ผู้ต้องการกู้เงิน \(Loan Syndication\)](#)
- 5.3 [การเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน \(Financial Advisor\)](#)
- 5.4 [การเป็นตัวแทนเรียกเก็บหนี้โดยมีค่าตอบแทนและการแต่งตั้งตัวแทนจ่ายเช็คเชิรเช็คหรือเงินสด](#)
- 5.5 [ธุรกิจ Escrow Account](#)
- 5.6 [การให้บริการดำเนินงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่น \(Insourcing\)](#)
- 5.7 [การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์](#)
- 5.8 [การรับซื้อรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม](#)
- 5.9 [การเช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่ง \(Hire-purchase and Leasing\) *](#)
- 5.10 [การซื้อคืนภาคเอกชน \(Private Repo\) *](#)
- 5.11 [แฟ็กเตอร์ริง \(Factoring\) *](#)
- 5.12 [การออกตั๋วแลกเงินเพื่อกู้ยืมเงินจากประชาชน](#)
- 5.13 [ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า](#)

* ธุรกิจที่คล้ายสินเชื่อ

เพื่อขยายขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มสภาพคล่อง หรือเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการ ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจบางประเภทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการให้สินเชื่อได้ เหตุที่เรียกว่าธุรกรรมที่คล้ายสินเชื่อนั้น เนื่องจากธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงกับธนาคารพาณิชย์เช่นเดียวกับการที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ แต่มีใช้การให้กู้ยืมเงินตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อปกติ และธุรกรรมเหล่านี้จะถูกกำกับดูแลคล้ายกับธุรกรรมการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยธุรกรรมที่คล้ายสินเชื่อ ได้แก่

- 1) การเช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่ง
- 2) การซื้อคืนภาคเอกชน
- 3) แฟ็กเตอร์ริง
- 4) ธุรกรรมอื่นที่ ธปท. กำหนด

5.1 การจัดทำหรือวิเคราะห์โครงการเพื่อการลงทุน (Feasibility Studies)

ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการจัดทำหรือวิเคราะห์โครงการเพื่อการลงทุนสำหรับลูกค้าได้ (Feasibility Studies)

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ \(3 พ.ย. 2530\)](#)

5.2 การจัดหาแหล่งเงินกู้จากแหล่งต่าง ๆ ให้แก่ผู้ต้องการกู้เงิน (Loan Syndication)

ธนาคารพาณิชย์สามารถจัดหาแหล่งเงินกู้ให้แก่ผู้ต้องการกู้ยืมเงินได้ แต่ไม่รวมถึงการจัดการให้ผู้กู้ออกตราสารทางการเงิน ตลอดจนการจัดจำหน่ายตราสารดังกล่าว

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ \(3 พ.ย. 2530\)](#)

5.3 การเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน (Financial Advisor)

ธนาคารพาณิชย์สามารถทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางการเงินในการให้คำปรึกษาทางการเงินในด้านต่าง ๆ แก่ลูกค้าได้ เช่น การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนทางการเงินในโครงการลงทุน การจัดโครงสร้างเงินทุนของกิจการ การวางแผนทางการเงิน รวมถึง อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เป็นที่ปรึกษาในการซื้อกิจการ รวมกิจการ หรือควบกิจการ (Acquisition, Merger and Consolidation) เป็นต้น แต่จะดำเนินการ หรือจัดการใด ๆ เพื่อออกหลักทรัพย์ในการซื้อกิจการ รวมกิจการ หรือควบกิจการมิได้

ทั้งนี้ การเป็นที่ปรึกษาทางการเงินในการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ และที่ปรึกษาทางการเงินในการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ \(18 มี.ค. 2535\)](#)
2. [การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ \(3 พ.ย. 2530\)](#)

5.4 การเป็นตัวแทนเรียกเก็บหนี้โดยมีค่าตอบแทนและการแต่งตั้งตัวแทนจ่าย เช็คเชียร์เช็คและเงินสด

เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการชำระหนี้และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ไม่มีบัญชีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ ชปท. จึงได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการการเป็นตัวแทนเรียกเก็บและรับชำระหนี้ ได้แก่ หนี้ที่เกิดจากการกู้ยืม หรือหนี้อื่นใด หรือเป็นตัวแทนรับชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภค รวมถึงการจัดทำบัญชีรายงาน และเก็บรักษาเอกสารชำระภาษีหรือเบี่ยประกันภัย ตลอดจนการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บหนี้หนี้ โดยธนาคารพาณิชย์จะได้รับค่าตอบแทนจากการเรียกเก็บหนี้ดังกล่าว ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องไม่เข้าไปรับความเสี่ยงใด ๆ จากการเป็นตัวแทนเรียกเก็บหนี้ รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีระบบบัญชี และการจัดเก็บเอกสารหลักฐานของสัญญาหนี้ในกิจการตัวแทนเรียกเก็บหนี้แยกต่างหากจากกิจการอื่นของธนาคารพาณิชย์ และต้องจัดทำรายงานในกิจการตัวแทนการเรียกเก็บหนี้แต่ละรายให้ธนาคารพาณิชย์และผู้ว่าจ้างตรวจสอบได้

อนึ่ง ในการประกอบกิจการตัวแทนรับชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภคนั้น ธนาคารพาณิชย์จะต้องให้บริการรับชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภคโดยวิธีหักบัญชีของผู้ใช้บริการที่เป็นลูกค้ำของธนาคารพาณิชย์ควบคู่ไปกับวิธีรับชำระเงินผ่านเคาน์เตอร์ และในกรณีที่หน่วยงานผู้ให้บริการสาธารณูปโภคเป็นผู้จ่ายค่าธรรมเนียมแทนผู้ใช้บริการ ธนาคารพาณิชย์จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ใช้บริการอีกไม่ได้

นอกเหนือจากการให้บริการเรียกเก็บหนี้แล้ว ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการเป็นตัวแทนจ่ายเช็คเชียร์เช็คหรือเงินสดให้แก่ลูกค้ำของธนาคารพาณิชย์แห่งอื่นได้ ทั้งนี้ ธนาคารผู้แต่งตั้งตัวแทนจ่ายเงินยังคงต้องรับผิดชอบต่อลูกค้ำและบุคคลภายนอกเสมือนตนเป็นผู้ดำเนินการเอง แต่ต้องไม่ปิดกั้นหรือห้ามธนาคารตัวแทนจ่ายเงินทำหน้าที่นี้ให้กับธนาคารพาณิชย์อื่น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวธนาคารพาณิชย์ทั้งที่เป็นผู้แต่งตั้งตัวแทนและผู้ให้บริการดังกล่าวต้องยื่นขออนุญาตต่อ ชปท.

ในการดำเนินการดังกล่าวธนาคารพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการกำหนดนโยบาย กระบวนการ และวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์หรือผู้บริหารระดับสูงที่ได้รับมอบหมาย เพื่อนำไปถือปฏิบัติเป็นเกณฑ์ภายใน ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งระบบ การประเมินความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนของการบริการ

การส่งคำสั่งจ่ายเงินมาให้ธนาคารตัวแทน การควบคุมภายใน การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และความลับของข้อมูล รวมถึงการมีแผนรองรับกรณีธนาคารตัวแทนไม่สามารถให้บริการได้

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การเป็นตัวแทนเรียกเก็บหนี้อันเนื่องมาจากธุรกรรมแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ \(Securitization\) \(17 ต.ค. 2549\)](#)
2. [ซักซ้อมความเข้าใจเรื่องการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบกิจการ ตัวแทนเรียกเก็บหนี้ \(5 มิ.ย. 2543\)](#)
3. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบกิจการจัดการโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์เพื่อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. และประกอบกิจการ ตัวแทนเรียกเก็บหนี้ \(2 ก.ค. 2541\)](#)
4. [การแต่งตั้งธนาคารพาณิชย์แห่งอื่นเป็นตัวแทนจ่ายเงิน \(Paying agent\) และการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการเป็นตัวแทนเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว \(24 มี.ค. 2551\)](#)

5.5 ธุรกิจ Escrow Account

Escrow เป็นระบบที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่ร่วมอยู่ในกระบวนการซื้อขายทรัพย์สิน โดยเป็นการตกลงกันระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะทำการส่งมอบเอกสาร สัญญาหรือทรัพย์สินที่จะแลกเปลี่ยนกัน ให้คนกลางผู้ไม่มีส่วนได้เสียในการซื้อขายเก็บรักษาเอาไว้จนกว่าคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะปฏิบัติตามหน้าที่หรือเงื่อนไขที่ได้ตกลงกัน โดยอาศัยหลักการยอมรับในข้อตกลงที่จะปฏิบัติระหว่างคู่สัญญาในการส่งมอบทรัพย์สินและเงินให้อยู่ภายใต้การดูแลของคนกลางและหลักการสละสิทธิอันพึงได้จนกว่าจะถึงเวลาอันควร

โดยธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการรับฝากเงินจากผู้ฝากในรูปแบบ Escrow Account ที่ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขาย หรือสัญญาซื้อขายสินทรัพย์ต่าง ๆ กับผู้ขายสินทรัพย์ โดยธนาคารพาณิชย์จะดูแลให้มีการเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าว เมื่อผู้ซื้อและผู้ขายปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาประกอบการเปิดบัญชีครบถ้วนแล้ว และธนาคารพาณิชย์สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากการเปิดบัญชี ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายอื่นจากผู้ใช้บริการได้ แต่ต้องระบุไว้ในสัญญาให้บริการอย่างชัดเจน พร้อมทั้งในสัญญาต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยตามรายการที่ ธปท. กำหนด

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจ Escrow Account \(8 มี.ค. 2544\)](#)

5.6 การให้บริการด้านงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่น (Insourcing)

“งานสนับสนุน” หมายถึง งานปฏิบัติการด้านธนาคารพาณิชย์ที่เป็นการเอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานปกติ รวมถึงงานบัญชีและการเงิน งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานตรวจสอบภายใน งานด้านกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance) งานบริหารจัดการในธุรกิจการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ หรืองานสนับสนุนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับงานดังกล่าว

ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการด้านงานสนับสนุนแก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) สถาบันการเงินอื่น
- (2) บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์นั้น หรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินอื่น
- (3) สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น
- (4) ธนาคารแห่งประเทศไทย
- (5) นิติบุคคลเฉพาะกิจตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ หรือ บริษัทที่รับ โอนสินทรัพย์ที่อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งรับ โอนสินทรัพย์จากผู้ขายสินทรัพย์และออกหลักทรัพย์ขายแก่ผู้ลงทุน

ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการด้านงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่นตามที่กำหนดได้ แต่ต้องระมัดระวังไม่ให้บริการดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหาย ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจปกติของธนาคารและไม่ให้ปริมาณของงานให้บริการดังกล่าวมีมากเกินไปจนกระทบของงานด้านการธนาคารพาณิชย์ หรือเกินกว่าความสามารถของธนาคารพาณิชย์ในการให้บริการได้ด้วยตนเอง

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการด้านงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่น \(14 ธ.ค. 2549\)](#)

5.7 การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์

ธนาคารพาณิชย์สามารถให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้

- (1) อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นสถานที่สำหรับดำเนินธุรกิจซึ่งยังมีได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่น สถานที่ทำการ ที่จอดรถ คลังสินค้าที่ธนาคารพาณิชย์มีไว้เพื่อเก็บรักษาทรัพย์สินที่นำมาวางประกันการให้สินเชื่อ
- (2) อสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับมาจากการชำระหนี้ หรือจากการประกันการให้สินเชื่อ หรือจากการซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่รับจำนองไว้จากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
- (3) อสังหาริมทรัพย์ซึ่งธนาคารพาณิชย์ซื้อ หรือมีไว้เพื่อใช้เป็นสำนักงานสาขาแต่อยู่ระหว่างรอการจำหน่ายอันเนื่องมาจากการย้าย การปิด และการระงับหรือยกเลิกการเปิดสำนักงาน

ในกรณีที่การนำอสังหาริมทรัพย์ออกให้เช่ามิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้น ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะนำอสังหาริมทรัพย์ออกให้เช่าจะต้องได้รับอนุญาตจาก ธปท. ก่อนเป็นรายกรณี

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องทำสัญญาเช่า และมีหลักฐานการเช่าเพื่อให้ ธปท. ตรวจสอบได้ รวมทั้ง ยังคงต้องจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับมาจากการชำระหนี้ และอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่ปิดกิจการ ออกไปตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การยกเลิกการจัดทำและนำส่งแบบรายงานการนำอสังหาริมทรัพย์ออกให้เช่า \(21 พ.ย. 2548\)](#)
2. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการนำอสังหาริมทรัพย์ออกให้เช่า \(31 ม.ค. 2546\)](#)
3. [การอนุญาตให้บุคคลภายนอกให้บริการศูนย์ฝึกอบรม \(31 ม.ค. 2543\)](#)

5.8 การรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม

ธนาคารพาณิชย์สามารถรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม และลูกหนี้เช่าซื้อ/ลีสซิ่งจากนิติบุคคลอื่นได้ โดยการรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมและสินทรัพย์อื่นต้องกระทำภายใต้ขอบเขตที่ธนาคารพาณิชย์สามารถกระทำได้ตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์เท่านั้น และธนาคารพาณิชย์จะต้องถือปฏิบัติต่อลูกหนี้เงินให้กู้ยืมที่รับซื้อหรือรับโอนตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

การรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมนั้น ให้ใช้ราคายุติธรรม (Fair Value) โดยธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการวิเคราะห์และพิจารณาอย่างรอบคอบว่าลูกหนี้เงินให้กู้ยืมดังกล่าวจะสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคารพาณิชย์ในอนาคต

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม \(17 มี.ค. 2548\)](#)
2. [การซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีสำหรับการรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม \(21 พ.ย. 2546\)](#)

5.9 การเช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่ง (Hire-purchase and Leasing)

รพท. ได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจเช่าซื้อและให้เช่าแบบลีสซิ่งสังหาริมทรัพย์ได้ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา

“เช่าซื้อ” หมายความว่า เช่าซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ม.572 “อันว่าเช่าซื้อนั้น คือสัญญาซึ่งเจ้าของเอาทรัพย์สินออกให้เช่า และให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่า โดยเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ใช้เงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านี้คราวสัญญาเช่าซื้อนั้นถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าเป็นโมฆะ”)

“ให้เช่าแบบลีสซิ่ง” หมายความว่า การให้เช่าทรัพย์สินในลักษณะที่เป็นสัญญาเช่าการเงิน (Financial Lease) โดยธนาคารพาณิชย์จัดหาทรัพย์สินตามความประสงค์ของผู้เช่ามาจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือบุคคลอื่น หรือเป็นทรัพย์สินที่ยึดได้จากผู้เช่ารายอื่น เพื่อให้ผู้เช่าได้ใช้ประโยชน์ในกิจการเป็นทางค้าปกติ โดยผู้เช่ามีหน้าที่ต้องบำรุงรักษาและซ่อมแซมทรัพย์สินที่เช่า ทั้งนี้ ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ และเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า สิทธิในการซื้อทรัพย์สินที่เช่าขึ้นอยู่กับข้อตกลงของธนาคารพาณิชย์และผู้เช่า

ทรัพย์สินที่ธนาคารพาณิชย์สามารถให้เช่าซื้อและให้เช่าแบบลีสซิ่งต้องเป็นสังหาริมทรัพย์ และการให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่งต้องเป็นไปในลักษณะของสัญญาเช่าการเงิน (Financial Lease) ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเช่าแบบลีสซิ่งกับผู้เช่าเป็นหนังสือ โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่กำหนด เช่น ประเภทของทรัพย์สิน ระยะเวลาในการเช่า จำนวนเงินล่วงหน้า จำนวนเงินรายงวด การประกันภัย ค่าใช้จ่ายและเบี้ยปรับ เป็นต้น รวมทั้ง ให้ปิดประกาศ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงต่อปี (Effective Interest Rate) ไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงาน รวมทั้งให้เผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์ของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์อาจประกอบธุรกิจให้เช่า ในลักษณะที่เป็นการขายและเช่ากลับคืน (Sale and Lease Back) ได้

การให้เช่าและการให้เช่าแบบลีสซิ่งเป็นธุรกิจที่คล้ายสินเชื่อ * ซึ่งจะต้องมีการดำรงเงินกองทุนและคำนวณลูกหนี้รายใหญ่ตามเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนดด้วย

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อและให้เช่าแบบลีสซิ่ง \(7 มี.ค. 2551\)](#)

* ธุรกิจที่คล้ายสินเชื่อ

เพื่อขยายขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มสภาพคล่อง หรือเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการ ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจบางประเภทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการให้สินเชื่อได้ เหตุที่เรียกว่าธุรกรรมที่คล้ายสินเชื่อ นั้น เนื่องจากธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงกับธนาคารพาณิชย์เช่นเดียวกับการที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ แต่มีใช้การให้กู้ยืมเงินตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อปกติ และธุรกรรมเหล่านี้จะถูกกำกับดูแลคล้ายกับธุรกรรมการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยธุรกรรมที่คล้ายสินเชื่อ ได้แก่

- 1) การเช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่ง
- 2) การซื้อคืนภาคเอกชน
- 3) แท็กซี่เดอริง
- 4) ธุรกรรมอื่นที่ ธปท.กำหนด

5.10 การซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo)

การซื้อคืนภาคเอกชน หมายถึง การกู้ยืมเงินหรือให้กู้ยืมเงินโดยมีตราสารหนี้เป็นหลักประกัน ซึ่งสรุปขอบเขตการทำธุรกรรมได้ดังนี้

ธ.พ.	สกุลเงิน	หลักประกัน	คู่สัญญา
การให้กู้ยืมเงิน	บาท	ตราสารหนี้สกุลเงินบาท	บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลทุกประเภทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
		ตราสารหนี้สกุลเงินต่างประเทศ	สถาบันการเงินในประเทศไทยที่มี FX License
	ต่างประเทศ	ตราสารหนี้สกุลเงินบาท	สถาบันการเงินในประเทศไทยที่มี FX License
		ตราสารหนี้สกุลเงินต่างประเทศ	1. สถาบันการเงินในประเทศไทยที่มี FX License 2. Non-resident
การกู้ยืมเงิน	บาท	ตราสารหนี้สกุลเงินบาท	1. นิติบุคคลทุกประเภทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย 2. กองทุน สถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ออกตราสารหนี้สกุลเงินบาท ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด 3. รัฐบาลหรือสถาบันการเงินของรัฐบาลต่างประเทศที่ออกตราสารหนี้สกุลเงินบาทตามที่กระทรวงการคลังกำหนด
		ตราสารหนี้สกุลเงินต่างประเทศ	สถาบันการเงินในประเทศไทยที่มี FX License
	ต่างประเทศ	ตราสารหนี้สกุลเงินบาท	สถาบันการเงินในประเทศไทยที่มี FX License
		ตราสารหนี้สกุลเงินต่างประเทศ	1. สถาบันการเงินในประเทศไทยที่มี FX License 2. Non-resident

หมายเหตุ การทำธุรกรรมกับ Non-resident ต้องถือปฏิบัติตามกฎระเบียบในเรื่องมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทที่เกี่ยวข้องด้วย

หลักทรัพย์ที่ใช้ในการทำธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน

(1) ตราสารหนี้สกุลเงินบาท

- ตราสารหนี้ภาครัฐประเภทเดียวกับตราสารที่สามารถซื้อขายในตลาดซื้อคืนธนาคารแห่งประเทศไทย (BOT Repo) ได้แก่ ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตรรัฐวิสาหกิจและหุ้นกู้ที่รัฐบาลค้ำประกัน และพันธบัตรและตราสารการเงินอื่นใดที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ซึ่ง ธปท. ให้ความเห็นชอบ
- ตราสารหนี้ที่เป็นเงินบาทที่ออกในประเทศไทย ได้แก่ ตราสารหนี้ที่เป็นเงินบาทที่ออกโดยสถาบันการเงินระหว่างประเทศตามที่กระทรวงการคลังกำหนด หรือที่ออกโดยรัฐบาลหรือสถาบันการเงินของรัฐบาลต่างประเทศตามที่กระทรวงการคลังกำหนด และตราสารหนี้สกุลเงินบาทที่ได้รับการจัดอันดับสูงกว่า BBB หรือเทียบเท่าขึ้นไปจากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต.

(2) ตราสารหนี้สกุลเงินต่างประเทศ

- พันธบัตรรัฐบาลไทยสกุลเงินตราต่างประเทศ
- พันธบัตรรัฐบาลต่างประเทศสกุลเงินตราต่างประเทศ
- ตราสารหนี้สกุลเงินตราต่างประเทศที่ได้รับการจัดอันดับในระดับที่สูงกว่า BBB หรือเทียบเท่าขึ้นไปจากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. หรือสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ
- หลักทรัพย์อื่นใดตามที่ ธปท. กำหนด

สำหรับธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถกู้ยืมและให้กู้ยืมเงินบาทโดยใช้ตราสารหนี้สกุลเงินบาทในรูปแบบธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชนได้กับคู่สัญญาตามที่กำหนดไว้ในประกาศฯ

การซื้อคืนภาคเอกชนเป็นธุรกิจที่คล้ายสินเชื่อ* ซึ่งจะต้องมีการดำรงเงินกองทุนและ
คำนวณลูกหนี้รายใหญ่ตามเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนดด้วย

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน
\(Private Repo\) \(20 เม.ย. 2549\)](#)

5.11 แฟ้กเตอร์ิง (Factoring)

“ธุรกิจแฟ้กเตอร์ิง” หมายความว่า ธุรกิจที่ลูกค้าตกลงจะโอนหนี้ทางการค้าให้แก่
ผู้ประกอบการแฟ้กเตอร์ิง โดยผู้ประกอบการแฟ้กเตอร์ิงนั้นตกลงจะให้สินเชื่อ ซึ่งรวมถึง
การรับที่จะดำเนินธุรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) การบริหารบัญชีลูกหนี้
- (2) เรียกเก็บหนี้ทางการค้า
- (3) รับผิดชอบในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด

ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ้กเตอร์ิงมาตั้งแต่ปี 2547 ซึ่งธุรกิจ
แฟ้กเตอร์ิงนั้นเป็นการให้สินเชื่อระยะสั้นเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการ โดยธนาคาร
พาณิชย์รับซื้อลูกหนี้การค้าจากผู้ประกอบการหรือจากผู้ประกอบการแฟ้กเตอร์ิงอื่นได้

สัญญาแฟ้กเตอร์ิงมี 2 รูปแบบ คือ

- (1) สัญญาแฟ้กเตอร์ิงแบบมีสิทธิไล่เบี่ย (With Recourse) หมายความว่า
สัญญาแฟ้กเตอร์ิงที่ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี่ยให้ลูกค้าชำระหนี้

* ธุรกิจที่คล้ายสินเชื่อ

เพื่อขยายขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มสภาพคล่อง หรือเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการ
ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจบางประเภทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการให้สินเชื่อได้ เหตุที่เรียกว่าธุรกรรม
ที่คล้ายสินเชื่อนั้น เนื่องจากธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงกับธนาคารพาณิชย์เช่นเดียวกับการที่ธนาคารพาณิชย์
ให้สินเชื่อ แต่มีใช้การให้กู้ยืมเงินตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อปกติ และธุรกรรมเหล่านี้จะถูกกำกับดูแลคล้ายกับธุรกรรมการให้สินเชื่อ
ของธนาคารพาณิชย์ โดยธุรกรรมที่คล้ายสินเชื่อ ได้แก่

- 1) การเช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่ง
- 2) การซื้อคืนภาคเอกชน
- 3) แฟ้กเตอร์ิง
- 4) ธุรกรรมอื่นที่ ธปท. กำหนด

แทนลูกหนี้หากลูกหนี้ผิดนัด โดยให้ธนาคารพาณิชย์นับลูกค้า (ผู้ขายลูกหนี้) ที่นำสิทธิการรับชำระหนี้มาโอนแก่ธนาคารพาณิชย์ในการคำนวณลูกหนี้รายใหญ่

(2) สัญญาแฟ็กเตอร์แบบไม่มีสิทธิไต่เบียด (Without Recourse) หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอร์ที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไต่เบียดให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้หากลูกหนี้ผิดนัด โดยให้ธนาคารพาณิชย์นับลูกหนี้ในการคำนวณลูกหนี้รายใหญ่

ธุรกิจแฟ็กเตอร์เป็นธุรกิจที่คล้ายสินเชื่อ* ซึ่งจะต้องมีการดำรงเงินกองทุนและคำนวณลูกหนี้รายใหญ่ตามเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนดด้วย

สำหรับธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์ได้โดยจำกัดขอบเขตธุรกรรมเฉพาะธุรกิจแฟ็กเตอร์ภายในประเทศ ซึ่งลูกค้าและลูกหนี้จะต้องเป็นผู้ประกอบการในประเทศและมีมูลหนี้ที่จะรับโอนสิทธิเรียกร้องในการรับชำระหนี้เป็นสกุลเงินบาท

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์ \(Factoring\) \(20 เม.ย. 2549\)](#)

* ธุรกิจที่คล้ายสินเชื่อ

เพื่อขยายขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ เพิ่มสภาพคล่อง หรือเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการ ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจบางประเภทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการให้สินเชื่อได้ เหตุที่เรียกว่าธุรกรรมที่คล้ายสินเชื่อนั้น เนื่องจากธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงกับธนาคารพาณิชย์เช่นเดียวกับการที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ แต่มีใช้การให้กู้ยืมเงินตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อปกติ และธุรกรรมเหล่านี้จะถูกกำกับดูแลคล้ายกับธุรกรรมการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยธุรกรรมที่คล้ายสินเชื่อ ได้แก่

- 1) การเช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่ง
- 2) การซื้อคืนภาคเอกชน
- 3) แฟ็กเตอร์
- 4) ธุรกรรมอื่นที่ ธปท. กำหนด

5.12 การออกตั๋วแลกเงินเพื่อกู้ยืมเงินจากประชาชน

ธนาคารพาณิชย์สามารถออกตั๋วแลกเงินเพื่อกู้ยืมเงินประเภทระบุชื่อผู้รับเงินได้เป็นการทั่วไป โดยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- (1) ตั๋วแลกเงินเป็นสกุลเงินบาท ออกเพื่อกู้ยืมเงินจากบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
- (2) ตั๋วแลกเงินเป็นสกุลเงินตราต่างประเทศ ออกได้เฉพาะเพื่อกู้ยืมเงินจากบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ (Non-resident) หรือ สถาบันการเงินในประเทศไทยที่มี

FX License

ทั้งนี้ การออกตั๋วแลกเงินดังกล่าวต้องไม่ขัดกับกฎหมาย ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน และมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทของ ธปท.

- (3) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีมาตรการป้องกันการปลอมแปลงและการแก้ไขข้อความบนตั๋วแลกเงิน รวมทั้งระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมในกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกตั๋วแลกเงิน
- (4) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตั๋วแลกเงินที่เหมาะสม ด้วยการประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์จะจ่ายสำหรับตั๋วแลกเงินแต่ละประเภทเพื่อกู้ยืมเงินจากประชาชน รวมทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ (ถ้ามี) และการชี้แจงให้ลูกค้าทราบว่าผู้ถือตั๋วแลกเงินนั้นมีฐานะเป็นเจ้าของตั๋วแลกเงินซึ่งจะไม่ได้รับการประกันเงินต้นและดอกเบี้ยจากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน รวมถึงการให้ข้อมูลแก่ลูกค้าอย่างเพียงพอที่จะประเมินความเสี่ยงในการซื้อตั๋วแลกเงิน

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ออกตั๋วแลกเงินเพื่อกู้ยืมเงินจากประชาชน \(6 ก.ย. 2549\)](#)

5.13 ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

สัญญาซื้อขายล่วงหน้า หมายถึง สัญญาที่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 อันได้แก่ 1) สัญญาที่กำหนดให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งส่งมอบสินค้าให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้ชำระราคา ณ เวลาหนึ่งในอนาคต เป็นจำนวนและราคาตามที่กำหนดในสัญญา 2) สัญญาที่กำหนดให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้รับเงินหรือต้องชำระเงินให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเท่ากับส่วนต่างระหว่างราคาที่กำหนดไว้ในสัญญากับราคาที่เป็นอยู่ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคตตามที่กำหนดไว้ในสัญญา และ 3) สัญญาที่กำหนดให้สิทธิแก่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งที่จะเรียกให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งส่งมอบหรือชำระราคาของสินค้าหรือชำระเงินที่คำนวณได้เท่ากับส่วนต่างระหว่างราคาที่กำหนดไว้ในสัญญากับราคาที่เป็นอยู่ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคตตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

การประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การเป็นตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ผู้ค้าสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ที่ปรึกษาสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และผู้จัดการเงินทุนสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งการเป็นผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว สามารถยื่นขอประกอบธุรกิจได้ภายใต้ 2 ระบบ ได้แก่ ระบบใบอนุญาต และระบบการจดทะเบียนโดยภายใต้ระบบใบอนุญาตนั้น ผู้ประกอบธุรกิจที่ต้องการจะทำธุรกิจกับผู้ลงทุนทั่วไปหรือผู้ลงทุนรายย่อยจะต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในขณะที่ผู้ที่ต้องการทำธุรกิจเฉพาะกับผู้ลงทุนสถาบัน (รวมถึงประเภทที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ประกาศกำหนด) จะต้องยื่นขอรับการจดทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ นิยามของธุรกรรมแต่ละประเภทมีดังนี้

- (1) “ตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้บริการเพื่อทำการเป็นตัวแทนในการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบุคคลอื่น
- (2) “ผู้ค้าสัญญาซื้อขายล่วงหน้า” หมายความว่า บุคคลซึ่งแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะเข้าเป็นคู่สัญญาซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยการเสนอเข้าหรือเข้าเป็นคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
- (3) “ที่ปรึกษาสัญญาซื้อขายล่วงหน้า” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้คำแนะนำหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้คำแนะนำไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่บุคคลอื่นเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าหรือความเหมาะสมในการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

- (4) “ผู้จัดการเงินทุนสัญญาซื้อขายล่วงหน้า” หมายความว่า บุคคลซึ่งเข้าจัดการเงินทุนหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะรับจัดการเงินทุนให้แก่บุคคลอื่น เพื่อแสวงหาประโยชน์จากสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีคุณสมบัติตามที่ รพท. กำหนดและประสงค์จะประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภทการเป็นตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ผู้ค้าสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือที่ปรึกษาสัญญาซื้อขายล่วงหน้าต้องได้รับการจดทะเบียนจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ส่วนการประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภทการเป็นผู้จัดการเงินทุนสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ธนาคารพาณิชย์ต้องได้รับการจดทะเบียนจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด และให้ธนาคารพาณิชย์มีหนังสือแจ้งการจดทะเบียนหรือได้รับใบอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์พร้อมสำเนาหลักฐานให้ รพท. ทราบภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับการจดทะเบียนหรือได้รับใบอนุญาตแล้วแต่กรณี

ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

1. [การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบสัญญาซื้อขายล่วงหน้า \(6 ธ.ค. 2549\)](#)